اکبر زنجانپور با «اکتینگ» به صحنه بازمی‌گردد

نمایش «اکتینگ» نوشته زویه دورنژه و ترجمه زیبا خادم حقیقت با کارگردانی اکبر زنجانپور و تهیه‌کنندگی محمد قدس از ۱۴ آبان ماه ۱۴۰۳ در سالن استاد ناظرزاده کرمانی تماشاخانه ایرانشهر روی صحنه خواهد رفت. پیش‌فروش بلیت‌های این اثر نمایشی از روز سه‌شنبه هشتم آبان، ساعت ۱۲ آغاز می‌شود. اکبر زنجانپور، هوشنگ قوانلو و محسن بهرامی بازیگران نمایش اکتینگ هستند. زنجانپور، بازیگر و کارگردان تئاتر، تلویزیون و سینمای ایران پس از هشت سال دوری از تئاتر، با نمایش جدیدش اکتینگ روی صحنه می‌آید. زنجانپور طی چندین دهه حضور در تئاتر، آثار بسیاری از نمایشنامه نویسان بزرگ ایران و جهان را روی صحنه برده است. از جمله آثار ماندگار او در صحنه نمایش در مقام بازیگر و کارگردان می‌توان به فیل در پرونده، شهر کوچک ما، بام‌ها و زیر بام‌ها، مستخدم گنگ، ملاقات بانوی سالخورده، شنل، فیزیکدان‌ها، پاتریس لومومبا؛ آخرین بازی، آرتور و اویی، همه پسران من، باغ آلبالو، مرگ دستفروش، سه خواهر، ارزش، ساحره سوزان، مرغ دریایی، دشمن مردم، گوریل پشمالو، سیر طولانی روز در دل شب، دایی وانیا و شب هزار و یکم اشاره کرد. پیش‌تر قرار بود مرتضی اسماعیل‌کاشی به‌عنوان بازیگر در این اثر نمایشی ایفای نقش کند که به دلیل تعویق در زمان اجرا و تداخل با پروژه‌ای دیگر، محسن بهرامی، بازیگر سینما و تئاتر جایگزین او شد. دیگر عوامل این اثر نمایشی به زودی اعلام خواهد شد.

جام جم
تئاتر
THEATER
۱۱
یکشنبه ۶ آبان ۱۴۰۳ شماره ۶۸۹۱

روایتی از مکر تا حماقت

نمایش «وقتی الاغ‌ها عاشق می‌شوند» با استفاده از جذابیت تمثیل‌های حیوانی توانسته به برخی رفتارهای نادرست و آفت دورویی برای رسیدن به جایگاه قدرت تلنگر بزند

فاطمه رستمی
گروه فرهنگی

نمایش «وقتی الاغ‌ها عاشق می‌شوند» روایت خصلت‌های دوگانه ما انسان‌هاست که هرگاه پرده‌ها کنار می‌رود روی واقعی خود را پنهان می‌کنند و در تاریکی از هر حیله و نیرنگی ابایی ندارند. در این نمایش که از حکایت تمثیلی حیوانی بهره برده است، اقشار و طبقات اجتماعی گوناگون و نوع مواجهه و برخورد آنها با موضوعات فردی و جمعی به تصویر کشیده شده است و آن‌گاه که حقایق در نمایش مذکور برملا می‌شود، کنش و واکنش افراد، دورویی و نیرنگ انسان‌ها آشکار شده و همچون آینه‌ای پیش‌روی مخاطب قرار می‌گیرد. این نمایش سعی دارد با یادآوری برخی خصلت‌های انسانی ناپسند مانند طمع جاه و منزلت در افراد و دورویی و فریب دیگران، تجربه زیسته بشر در جهان واقعی را مورد تاکید قرار دهد و برای کاستن از تلخی حقیقت زبان طنز و تمثیل را به شایستگی به کار گرفته است. وقتی الاغ‌ها عاشق می‌شوند به تهیه‌کنندگی الهام شکیبا و مارال قلی‌زاده این روزها در تالار حافظ روی صحنه است و جعفر مهیاری، نویسنده و کارگردانی این نمایش را برعهده دارد. مریم آشوری، سعید ابک، خالق استواری، محمد رحمانی، حامد زحمتکش، سپیده زینلی، مهدی فرشیدی‌سپهر و محمد لقمانیان بازیگران این نمایش هستند. با کارگردان وقتی الاغ‌ها عاشق می‌شوند به گفت‌وگو نشستیم که ماحصل آن پیش‌روی شماست.

در مورد شکل‌گیری ایده اجرایی نمایش وقتی الاغ‌ها عاشق می‌شوند و جزئیات قصه این نمایش بگویید.

در این نمایش چهار شخصیت الاغ داریم که عاشق طاووسی می‌شوند؛ طاووس نر هم که دارای زیبایی خاصی است و به پرهای رنگارنگش شهرت دارد از این جذابیت به نفع خود بهره می‌برد. درواقع طاووس زیبای نمایش مکار است و با حیله و نیرنگ رفتار می‌کند و می‌خواهد از علاقه الاغ‌ها به خودش سوءاستفاده نماید. در نتیجه به الاغ‌ها می‌گوید اگر واقعا او را دوست دارند و عاشقش هستند، باید یکی از خواسته‌هایش را برآورده کنند. خواسته طاووس این است که الاغ‌ها «سلطان شیر» که سلطان جنگل است را از بین ببرند. الاغ‌های نمایش درنهایت این خواسته را می‌پذیرند و به طاووس قول اجابت می‌دهند. آنها با ترفندی وارد قصر شیر می‌شوند، اما شیر به نقشه آنها پی می‌برد و طاووس گیر می‌افتد. درنهایت طاووس با همکاری جنگل بالا موفق می‌شود و نجات می‌یابد.

اصولا هنرمندان براساس دغدغه‌های فردی و اجتماعی به سمت تولید اثر هنری می‌روند. هدف شما از ساخت این اثر چه بود و چه دغدغه‌ای شما را برای ساخت نمایش وقتی الاغ‌ها عاشق می‌شوند ترغیب کرد؟

تمام نمایش‌هایی که تابه‌حال روی صحنه برده‌ام ضرورتا به موقعیت زمانی که نمایش روی صحنه رفته مربوط نبوده، بلکه در مواردی موضوعات مربوط به تمام زمانه‌ها را در برداشته‌اند. گاهی ضرورت زمان حال ایجاب کرده که قصه‌ای روایت شود، ولی ترجیح من این است که قصه‌هایی فرازمانی و فرامکانی را روی صحنه ببرم.

در مورد نمایش وقتی الاغ‌ها عاشق می‌شوند با قصه‌ای اجتماعی مواجه هستیم که چهار الاغ دارد که هرکدام نمادی از طبقه‌ای از اجتماع است. طاووس، موش و سایر شخصیت‌های حیوانی این نمایش هم هرکدام مفهوم یکی از افراد طبقه اجتماعی را در معنای کلی نمایندگی می‌کنند. درواقع عمل افراد سیاس که قصد فریب یکدیگر را دارند در نمایش مورد نظر است که در سطوح بسیار کوچک تا گسترده چالش‌هایی به همراه دارد و در همه جوامع هم دیده می‌شود. سایر اقشار جوامع نیز چنین شرایطی دارند و در بین آنها هم افراد سالم و هم افراد ناسالم پیدا می‌شود. در نمایش ما این ویژگی‌های افراد گوناگون را برجسته کرده‌ایم.

عموما روایت قصه‌های همراه با تمثیل‌های جانوری و نمادها و نشانه‌ها به سمت نوعی طنز سیاه و گروتسک می‌رود که در ادبیات فارسی کلاسیک و هنرهای نمایشی اصیل ایرانی نیز نمونه‌های موفق بسیاری از این تجربیات داریم. آیا نمایش وقتی الاغ‌ها عاشق می‌شوند نیز برای بیان مفهوم مورد نظر خود از زبان طنز بهره برده است؟

بله، در نمایش وقتی الاغ‌ها عاشق می‌شوند با گونه‌ای از نمایش مواجه هستیم که آمیزه‌ای از تمامی ژانرها در یک اثر به مخاطب ارائه می‌شود، به گونه‌ای که مخاطب این اثر ممکن است در صحنه‌ای بخندد و در ادامه به فکر فرو برود.

بر چه اساسی شخصیت‌های حیوانی را به‌جای انسان‌ها برای روایت یک قصه اجتماعی و اندیشه‌محور انتخاب کردید؟ این ایده اجرایی چه کمکی به درک بهتر اهداف متن نمایش می‌کرد؟

در این نمایش از عناوین حیوانات استفاده کرده‌ایم، ولی مخاطب در نمایش همه چیز را انسانی می‌بیند. شخصیت‌های نمایش پوشش‌های انسانی دارند، مثلاکت و شلوار پوشیده‌اند یا کراوات و پاپیون می‌زنند و هیچ نماد حیوانی وجود ندارد که شما براساس آن نشانه‌ها و نمادها بگویید کاراکتر الاغ است یا طاووس، بلکه در طول قصه کاراکترها خانم طاووس یا آقای الاغ و... خطاب می‌شوند.

همچنین ما از تکنیک نمایش سایه هم استفاده کرده‌ایم. در لحظه ورود هرکدام از شخصیت‌های حیوانی نمایش که در ظاهر انسانی روی صحنه دیده می‌شوند، در پرده سایه سر شخصیت‌های شیر، الاغ و... را می‌بینیم و زمانی که شخصیت از سایه بیرون می‌آید سر حیوانی او نیز برداشته می‌شود و روی صحنه یک انسان کامل را مشاهده می‌کنیم.

درواقع به شیوه خودمان از شخصیت‌بخشی به حیوانات و نمایش سایه استفاده کرده‌ایم تا به درونیات حیوانی که هر انسانی ممکن است در خودش نهفته داشته باشد اشاره کنیم. براساس خصلت هرکدام از افراد نمایش می‌بینیم که در سایه تبدیل به حیوان می‌شود و آن‌گاه که سایه‌ها کنار می‌رود و نور روی شخصیت می‌افتد شخصیت حقیقی خودش را عیان می‌کند.

در نمایش به زیست دوگانه انسان‌ها که انسان امروزی بیشتر هم به این دوزیستی مبتلا شده تاکید می‌کنیم و در حقیقت به خودمان تلنگر می‌زنیم و هشدار می‌دهیم. انسان‌ها باید گاهی به این فکر کنند که چقدر از وجود آنها در سایه قرار گرفته و چقدر حقیقی و عیان هستند. همچنین در خفا چه خصوصیتی داریم و آن‌گاه که وارد نور می‌شویم چه تغییراتی می‌کنیم. در صحنه‌ای از نمایش می‌بینیم که یکی از شخصیت‌ها در سایه و زیر نور تغییر شخصیت نمی‌دهد و همیشه با یک حقیقت زندگی می‌کند که شخصیت سگ قصه این‌گونه است و به سلطان و اصالت خود تا آخر وفادار است.

چقدر در طراحی صحنه و سایر آکسسوارهای موجود در نمایش به پیوند فرم اجرایی با محتوای خاص نمایش توجه داشتید و صحنه طراحی شده تا چه اندازه توانسته در انتقال مفهوم متن نمایش و شیوه کارگردانی شما کمک کند؟

در این نمایش ماسک‌هایی طراحی شده و عروسکی برای شخصیت‌های تمثیلی و حیوانی نداریم. صحنه نیز دکور ساده‌ای شامل چند لته و یک قاب نمایش سایه است و صندلی سلطان شیر. این لوازم در صحنه و امکانات صحنه‌ای برای اجرای نمایش سایه در کنار نورپردازی به کلیت کار کمک کرده است. نورپردازی نمایش وقتی الاغ‌ها عاشق می‌شوند به درک بصری مخاطب برای فهم بهتر مضمون کمک کرده و فکر می‌کنم سازه‌های ساده، رنگ‌ها و نورها در عین اختصار در خدمت محتوای نمایش هستند.

در مدتی که نمایش وقتی الاغ‌ها عاشق می‌شوند روی صحنه رفته است چه بازخوردهایی از مخاطبان دریافت کرده‌اید؟ فکر می‌کنید نوع روایت خاص این نمایش موجب وجه تمایز آن با سایر آثار روی صحنه شده است؟

در همین چند اجرای ابتدایی خوشبختانه واکنش‌های کاملا منفی نسبت به اثر نداشتیم و اکثر تماشاگران بازخورد مثبتی به نمایش داشتند. درواقع برخی مخاطبان یا کار را خیلی پسندیده‌اند یا نظرات میانه‌ای نسبت به آن داشته‌اند. طبیعی هم هست که هر اجرایی با نقدهایی روبه‌رو شود، اما در کل ارتباط مخاطب با نمایش مثبت بوده که جای خوشحالی دارد.

در این نمایش از عناوین حیوانات استفاده کرده‌ایم، ولی مخاطب در نمایش همه چیز را انسانی می‌بیند

در این بین برخی از مخاطبان به ما گفته‌اند که احساس می‌کنیم با تئاتر متفاوتی مواجه شده‌اند که در چهارچوب کلیشه‌ای بقیه تئاترها نیست و استقلال این نمایش، ایده اجرایی و... موجب جذابیت آن گردیده که برای تماشاگر تازگی داشته است. برخی از چهره‌های شناخته‌شده مانند بهاره رهنما و خسرو احمدی بعد از تماشای وقتی الاغ‌ها عاشق می‌شوند بازخورد مثبتی به ما انتقال دادند و به وجوه تمایز اثر اشاره کردند.

در این نمایش بازیگرانی ایفای نقش می‌کنند که برخلاف تعدادی از اجراهای کنونی سلبریتی نیستند، اما در عرصه نمایش عروسکی و شناخت جهان فانتزی و سوررئال سوابق زیادی دارند و در این حیطه شناخته‌شده و فعال هستند. در رابطه با معیارهای انتخاب بازیگر برای نمایش هم توضیح دهید.

اگرچه بازیگران ما بیشتر در نمایش‌های فانتزی و سوررئال و آثار عروسکی شناخته‌شده‌اند، اما به این معنا نیست که در سایر حوزه‌ها فعال نبوده‌اند. بازیگران نمایش وقتی الاغ‌ها عاشق می‌شوند همگی ازجمله هنرمندانی هستند که خلاقیت خود را ثابت کرده‌اند و ضمن شناخت این جهان، درک کافی از فانتزی و سوررئال دارند که به تحقق اهداف نمایش کمک بسیاری کرده است. ضمن این‌که در اجراهای قبلی هم با این بازیگران همکاری داشته‌ام و می‌دانستم که خواسته من از جهان نمایش را کاملا دریافت می‌کنند و به همین دلیل با آنها همکاری مجددی را آغاز کردیم، چراکه به نظرم بازیگران نمایش وقتی الاغ‌ها عاشق می‌شوند در فاصله کمتری نسبت به رویکرد فردی من قرار داشتند و می‌توانستند فانتزی مورد نظرم را پیاده کنند.

صحنه

بونکر، تئاتر لبخند را افتتاح می‌کند

مجموعه تئاتر لبخند همزمان با شروع فعالیت خود با نمایش بونکر اثر جلال تهرانی ۹ آبان ماه ساعت ۱۹ افتتاح می‌شود. جلال تهرانی پس از هفت سال دوری از صحنه تئاتر با اجرای نمایش بونکر با نقش‌آفرینی حمیدرضا آذرنگ و سارا رسول‌زاده به عرصه اجرای تئاتر بازمی‌گردد. او از نویسندگان و کارگردان‌های جریان‌ساز تئاتر ایران است که یک دهه گذشته را بیشتر از اجرای تئاتر، متمرکز بر راه‌اندازی و اداره مکتب تهران بوده است حمید آذرنگ که آخرین بار سال ۹۸ با نمایش مرد بالشی روی صحنه بوده است، بعد از پنج سال دوری از تئاتر با کاری از جلال تهرانی به صحنه می‌آید. همچنین سارا رسول‌زاده، دیگر بازیگر این نمایش چندی پیش با بازی در نمایش «به آنها دروغ می‌گویند» نوشته و کار سهراب حسینی روی صحنه بود. کارگردان نام آشنای عرصه تئاتر را با آثاری چون مخزن، تک‌سلولی‌ها، هی مرد گنده گریه نکن، سیندرلا و فصل شکار بادبادک‌ها به خاطر می‌آورند و همواره استقبال خوبی از اجراهای عمومی این نمایش‌ها انجام شده است. در خلاصه نمایش آمده است: دختری به مطب تراپیستی می‌انسال می‌رود و در حین گفت‌وگو رازهایی از گذشته و زندگی هر دو آشکار می‌شود، تا جایی که فجایعی عجیب برملا می‌شود و...

رویداد

کنسرت نمایشی دیگر با اقتباس از اشعار نظامی

پیمان خازنی، طراح، کارگردان و آهنگساز کنسرت نمایش لیلای بی‌مجنون از اجرای این اثر نمایشی از نیمه دوم آبان امسال در سالن شماره یک پردیس تئاتر شهرزاد خبر داد.

خازنی دراین باره گفت: چند سالی است که با شعر نظامی عجین شده‌ام و این پیوند منجر به خلق آثاری در گونه خنیا-نمایش روی منظومه‌هایی از لیلی و مجنون و خسرو و شیرین و داستان‌های هفت پیکر شده است. این بار پس از کار روی «مجنون آن لیلی»، روایتی دیگر از نظامی را به صحنه خواهم برد. خازنی افزود: همواره معتقدم در زمینه تالیف و ارائه آثار درخشان روی چنین آثاری فقیر هستیم. در تلاش هستم تا با تمرکز روی آثار نظامی بزرگ بتوانم مرجعی در این زمینه برای علاقه‌مندان به چنین آثاری فراهم کنم. این کارگردان تئاتر و آهنگساز بیان کرد: خلق معنی روی چنین صحنه‌هایی از این لحاظ سخت است که نیازمند شناخت ادبیات کلاسیک، موسیقی و صحنه نمایش است. خازنی چندی پیش مجنون آن لیلی را طی ۶۵ شب در تالار حافظ و سپس پردیس تئاتر شهرزاد روی صحنه برد که در حاشیه آن استاد ناظرزاده کرمانی، استاد ممتاز تئاتر ایران گفت: پیمان خازنی با مجنون آن لیلی چراغ تازه‌ای در تاریخ نمایش ایران روشن کرد.

قاب مقاومت

عملیات تمسخرآمیز بی بی

کمال شرف، کاریکاتوریست یمنی با این اثر عملیات نظامی رژیم صهیونیستی علیه ایران را به تمسخر گرفته است. این کاریکاتور که در شبکه‌های اجتماعی مورد توجه زیادی قرار گرفت، پنهان شدن نخست وزیر رژیم اشغالگر در زمان حمله به خاک ایران را مورد توجه قرار داده است. رژیم صهیونیستی بعد از مدت‌ها رجزخوانی و ادعا با ترس و دلهره چند موشک به خاک ایران پرتاب کرد که حتی خود صهیونیست‌ها این اقدام را بزدلانه توصیف کردند. عملیاتی که با واکنش شجاعانه نیروهای پدافند جمهوری اسلامی رسوایی دیگری برای رژیم زیاده‌گوی صهیونیستی به بار آورد.

